

MATERIAALI-
TEHOKKUUDEN
SITOUMUS

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen tulokset 2019-2021

Yhteenveto sitoumuksen raportoinnista

Motiva Oy 31.10.2022
Aki Finér, Ilkka Hippinen, Suvi Salmela, Kimmo Heponiemi

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen tulosraportointi

Materiaalitehokkuuden sitoumus on elinkeinoelämän ja valtionhallinnon välinen vapaaehtoinen toimintamalli, jolla tavoitellaan yritysten kannattavuuden parantamista ja ympäristövaikutusten pienentämistä materiaalitehokkuustoimenpiteillä.

- Elintarvikeala solmi Suomen ensimmäisen materiaalitehokkuuden sitoumuksen vuosille 2019-2021.
 - Sitoumusosapuolet olivat Maa- ja metsätalousministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Ympäristöministeriö, Elintarviketeollisuusliitto ry., Päivittäistavara- ja elintarviketeollisuusliitto ry. sekä Suomen Pakkausyhdistys ry.
- Sitoumukseen liittyi 17 yritystä.
- Sitoumuksen tulosraportoinnissa liittyneet yritykset raportoivat vuosittain sitoumuksessa toteuttamiaan materiaalitehokkuustoimia ja niiden vaikutuksia mm. ruokahävikkiin, kustannussäästöihin, jätemääriin ja kasvihuonekaasupäästöihin.
- Raportointitulokset kertovat, millaista materiaalitehokkuustyötä yrityksissä tehdään – sekä luovat pohjaa kehittää alan mittaamisen ja seurannan käytäntöjä ja yhteisiä periaatteita.

Liittyneet yritykset

1. Apetit Oyj
2. Arla Oy
3. Atria Suomi Oy
4. Fazer Leipomot Oy
5. Fredman Group Oy
6. Valio Aimo Oy (ex. Heinson Tukku Oy)
7. HKScan Finland Oy
8. Jospak Oy
9. Kesko Oyj
10. Lidl Suomi Ky
11. Raisio Oyj
12. Sinebrychoff Supply Company Oy
13. SOK
14. Suomen Palautuspakkaus Oy (Palpa)
15. Tokmanni Oy
16. UPM Speciality Papers Oy
17. Wihuri Oy Aarnio

Mikä materiaalitehokkuuden sitoumus?

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumus
pähkinänkuoressa

Elintarvikealan sitoumuksen osapuolet

Ministeriöt

Maa- ja metsätalousministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöministeriö

Toimialajärjestöt

Elintarviketeollisuusliitto ry

Päivittäistavarakauppa ry

Suomen Pakkausyhdistys ry

Yritykset

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen 2019-2021 tavoitteet tiivistetysti

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen päätavoitteita olivat

1. Materiaalitehokkuudella parempaa kannattavuutta ja kestävyyttä
2. Tietoisuus materiaalitehokkuuden mahdollisuuksista ja keinoista lisääntyä elintarvikeketjussa ja kuluttajien keskuudessa

Alatavoitteita olivat

- A. **Kierrätysasteen lisääminen** päivittäistavarakaupassa ja elintarviketeollisuudessa
- B. **Elintarvikejätteen ja ruokahävikin vähentäminen** päivittäistavarakaupassa ja elintarviketeollisuudessa

Sitoumuksen toimialatason tavoitteet

- 1. Materiaalitehokkuudella parempaa kannattavuutta ja kestävyyttä.**
Tavoitteena oli elintarvikealan yritysten käytännön materiaalitehokkuustoimilla saavuttaa toimialatasoisesti mitattavia taloudellisia ja ympäristöllisiä hyötyjä.
- 2. Tietoisuus materiaalitehokkuuden mahdollisuuksista ja keinoista lisääntyy** elintarvikeketjussa ja kuluttajien keskuudessa. Tämän tavoite toteutuu siten, että
 - a) sitoumukseen liittymällä yrityksen tietoisuus lisääntyy,
 - b) julkinen tieto sitoumuksiin liittyneistä yrityksistä saa myös muut toimijat kiinnostumaan aiheesta sekä
 - c) sitoumukseen liittyneet yritykset voivat toteuttaa kuluttajille suunnattua materiaalitehokkuusviestintää esimerkiksi ruokahävikin vähentämisestä.

Teemat yritysten materiaalitehokkuustoimille

Yritys valitsi itse, mihin sitoumuksen teemoista kuuluvia materiaalitehokkuustoimia se sitoutui toteuttamaan ja määritteli niille tavoitteet.

Teemat olivat

1. Yritys tekee kehitystyötä **olemassa olevien prosessiensa** materiaalitehokkuuden tilan selvittämiseksi sekä tehostamiseksi. Yritys toteuttaa materiaalitehokkuustoimia havaittujen tai kokeiltujen ratkaisuvaihtoehtojen pohjalta.
2. Yritys ennaltaehkäisee ja vähentää elintarvikejätteen ja ruokahävikin määrää sekä parantaa materiaalitehokkuutta **tuote- tai palvelusuunnittelun** avulla.
3. Yritys luo uutta liiketoimintaa tai lisäarvoa **sivuvirroista**.
4. Yritys lisää **henkilöstönsä ja yhteistyökumppaneidensa** valmiuksia parantaa ja kehittää toiminnan materiaalitehokkuutta.
5. Yritys **parantaa tiedon tasoa** materiaalitehokkuudesta.

Yrityksen velvoitteet sitoumuksessa

- Yritys toteuttaa konkreettisia materiaalitehokkuustoimia.
- Yritys seuraa materiaalitehokkuustoimilleen asettamia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.
- Yritys raportoi vuosittain toteutetuista materiaalitehokkuustoimistaan ja tuloksista sitoumustoiminnan HelpDesk-palveluun Motivaan ja halutessaan myös julkisesti.
- Yrityksen mukanaolo sitoumuksessa on julkinen tieto. Muiden yrityskohtaisten tietojen julkisuudesta yritys päättää itse.
- Yrityksiä kannustettiin lisäksi tekemään materiaalitehokkuustoimiinsa perustuvia kestäväen kehityksen yhteiskuntasitoumuksia ja julkaisemaan niitä Sitoumus2050 -sivuilla. [Lisätietoja](#)

Sitoutumuskauden 2019-2021 tulosraportointi

ELINTARVIKEALAN
MATERIAALI-
TEHOKKUUDEN
SITOUMUS

Tulosten taustat

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen vuosiraportointi toteutettiin vuosittain toukokuussa 2020-2022.

- Sitoumukseen liittyneet yritykset raportoivat sitoumustoimintaa koordinoivalle MATSIT HelpDeskillle kalenterivuosien 2019, 2020 ja 2021 aikana sitoumuksessa saavutettuja tuloksia
- Raportoinnissa yritykset ilmoittivat toteuttamansa materiaalitehokkuustoimenpiteet ja kullekin toimenpiteelle mitatut tai arvioidut vaikutukset sitoumuksen tavoitemittareihin:
 - Kustannussäästöt
 - Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä
 - Ruokahävikin vähenemä
 - Elintarvikejätteen vähenemä
 - Sekajätteen vähenemä
 - Energijätteen vähenemä
- Lisäksi yritykset raportoivat laadullisia toimenpiteitä, joiden määrällisiä vaikutuksia tavoitemittareihin ei voitu mitata.

Elintarvikejäte = Alun perin ei syötäväksi tarkoitettu (ts. syömäkelpoton) ruoka (kuten luut ja hedelmien kuoret) ja alun perin syötäväksi tarkoitettu (ts. syömäkelpoinen) ruoka, jota ei hyödynnetä ihmisravintona, rehuna tai muuna arvojakeena. (EU komission määritelmä)

Ruokahävikki = Alun perin syötäväksi tarkoitettu (ts. syömäkelpoinen) ruoka, jota ei hyödynnetä ihmisravintona, rehuna tai muuna arvojakeena. (Kansallinen määritelmä)

Lähde: <https://www.luke.fi/ruokahavikkiseuranta/>

Tulosten taustat

Sitoumuskauden aikana tietojen raportoinnin tarkkuudessa ja sisällöissä tapahtui kehitystä

- Yritysten materiaalitehokkuuteen liittyvän seurannan ja mittaamisen tarkkuudessa ja toiminta- ja laskentatavoissa tapahtui koko sitoumuskaudella kehittymistä.
- MATSIT HelpDeskin puolesta tätä tuettiin myös kehittämällä raportoinnin käytäntöjä korvaamalla määrällisten tulosten raportoinnissa materiaalitehokkuustoimenpiteiden teemat toimenpiteitä paremmin kuvaaviin ja luokitteleviin toimenpidetyyppeihin vuoden 2020 raportoinnista alkaen.
- Lisäksi vuodesta 2020 alkaen tulosraportoinnissa pyydettiin yrityksiä kuvaamaan, millä tavalla kunkin toimenpiteen raportoidut vaikutukset oli laskettu tai arvioitu.
- Raportoitujen materiaalitehokkuustoimenpiteiden vaikutukset olivat sekä suoria, yrityksen omassa toiminnassa syntyviä vaikutuksia, että välillisiä, yrityksen toimitusketjussa tai kuluttajilla syntyviä vaikutuksia.

Miten yritykset edistävät materiaalitehokkuutta?

Raportointitulokset antavat käsityksen yritysten materiaalitehokkuustoimien moninaisuudesta - toimenpiteiden kirjo on laaja. Yhteenvetoa varten toimenpiteet luokiteltiin kuuteen toimenpidetyyppiin sen mukaan, mihin toimenpiteet kohdistuvat.

1. Prosessien materiaalitehokkuuden parantaminen
2. Ruokahävikin vähentäminen toimitusketjussa
3. Pakkausten materiaalitehokkuus
4. Kierrätyksen lisääminen
5. Tuotteiden materiaalivalinnat
6. Pakkausten materiaalivalinnat

Energia: Materiaalitehokkuus käy käsi kädessä energiatehokkuuden kanssa, mutta uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen liittyviä toimenpiteitä ei ole huomioitu yhteenvedossa.

Materiaalitehokkuuden sitoumuskauden 2019-2021 tulosraportointi

17

YRITYSTÄ

124

MÄÄRÄLLISTÄ
TOIMENPIDETTÄ

KUSTANNUSSÄÄSTÖT

17,7 M€

CO₂-VÄHENEMÄ

22 400 t

RUOKAHÄVIKIN VÄHENEMÄ

11 920 t

KOKONAISJÄTEVÄHENEMÄ

25 590 t

josta jätteen synnyn ehkäisy

3990 t

Sitoumuksen kattavuus

Päivittäistavarakauppa yli 90 %

Elintarviketeollisuus 20 %

Pakkausala 6/20*

Lisäksi lukuisia toimenpiteitä, joiden tarkkoja säästövaikutuksia ei vielä ole pystytty arvioimaan. Toimenpiteiden säästövaikutukset perustuvat osin mitattuun ja osin arvioihin perustuvaan tietoon.

*SPY:n luvussa on mukana myös ETL ja PTY jäsenyrityksiä, jotka ovat myös SPY:n jäseniä.

Nostoja vuoden 2019 tulosraportoinnista

- Eniten kustannussäästöjä, reilun neljän miljoonan euron edestä, yritykset raportoivat saavuttaneensa prosessien materiaalitehokkuutta parantamalla. Näillä toimilla elintarviketeollisuuden yritykset vähensivät samalla ruokahävikkiä yli 300 000 kiloa.
- Reilut kolme miljoonaa kiloa ruokahävikkiä vähennettiin suorilla hävikin vähentämisen tähtäävillä keinoilla, kuten hävikin seuranta ja mittaamista kehittämällä, tilaus-toimitusketjua optimoimalla sekä päivittäistavarakaupassa hävikin syntyä ehkäisevin myyntitavoin, kuten viimeisen käyttöpäivän tuotteita punalaputtamalla.
- Suurimmat kasvihuonekaasupäästöjen vähenemät, 4000 tonnia CO₂ekv., saavutettiin kierrätyksestä lisäämällä. Jätehuollon kehittäminen tuo säästöjä ja päästövähennyksiä erityisesti materiaalien kierrätyksen tehostuessa. Se vastaa yli 1900 henkilöauton vuotuisia hiilidioksidipäästöjä eli reilun 26 miljoonan ajokilometrin päästöjä. Raportoitu kokonaispäästövähennelmä materiaalitehokkuustoimilla oli 10 000 t CO₂ekv.

Nostoja vuoden 2020 tulosraportoinnista

- Sitoumukseen liittyneet yritykset onnistuivat vähentämään ruokahävikkiään yli 5,7 miljoonaa kiloa ja muun muassa muovin käyttöä yli 600 000 kiloa vuonna 2020
 - Ruokahävikkiä vähennettiin teollisuudessa ja kaupan alalla hävikin mittaamista ja seuranta tehostamalla, henkilöstöä kouluttamalla ja johtamistapamuutoksilla.
 - Kaupan alalla toimissa korostuvat myös valikoiman hallinta, kuljetus- ja logistiikkaratkaisut, teollisuudessa puolestaan prosessien parantaminen. Ruokahävikistä on kehitetty myös kokonaan uusia tuotteita, ja sivu- tai jätevirtoja on ohjattu esimerkiksi rehukäyttöön.
- Ruokahävikin vähentämisen toimet säästivät sitoumuksessa mukana oleville yrityksille 1,3 miljoonaa euroa vuonna 2020. Kierrätyksen lisääminen pienensi jättekustannuksia 730 000 euroa ja materiaalitehokkaammat pakkaukset tuottivat 290 000 euron kustannussäästöt.
- Muovin määrää vähennettiin yrityksissä yli 600 000 kiloa muun muassa pakkauksien kokoa pienentämällä, pakkausmateriaaleja keventämällä tai ohentamalla, erilaisia muovikansia poistamalla ja korvaamalla muoveja kartongilla tai muilla biopohjaisilla materiaaleilla. Yritykset vähensivät myös mustan muovin ja lasin määrää pakkauksissa.
- Hiilidioksidipäästöjä vähentävissä materiaalitehokkuustoimissa korostuvat ruokahävikin minimointi, kierrätyksen lisääminen ja muovien määrän vähentäminen. Nämä toimet vähentävät myös neitseellisten luonnonvarojen käyttöä.

Nostoja vuoden 2021 tulosraportoinnista

- Sitoumukseen liittyneet yritykset jatkoivat aikaisempina vuosina aloittamaansa hyvää työtä ja onnistuivat vähentämään ruokahävikkiään yli 3 miljoonaa kiloa ja muun muassa muovin käyttöä noin 600 000 kiloa vuonna 2021
 - Ruokahävikkiä vähennettiin teollisuudessa ja kaupan alalla hävikin mittaamista ja seuranta tehostamalla sekä henkilöstöä kouluttamalla. Teollisuudessa hävikin syntyä pystyttiin ehkäisemään prosesseja parantamalla. Kaupan alan toimet kohdistuivat valikoiman hallintaan sekä laajasti käytössä oleviin hukka- ja iltalekäytäntöihin.
- Raaka-aineiden tehokkaamman hyödyntämisen sekä ruokahävikin ja elintarvikejätteen vähentämisen toimet säästivät sitoumuksessa mukana olevien yritysten mukaan 3,2 miljoonaa euroa vuonna 2021. Kierrätyksen lisääminen pienensi jättekustannuksia 450 000 euroa ja materiaalitehokkaammat pakkaukset tuottivat 370 000 euron kustannussäästöt.
- Yritykset olivat myös paikoin hyödyntäneet kierrätysmuovista valmistettuja kuljetuseräpakkauksia tai ohjanneet muovia uusiokäytettäväksi päivittäistavarakaupan tuotteisiin.

Yleisiä huomioita sitoumuskaudelta 2019-2021

- Kolmantena sitoumusvuonna yrityksissä toteutettujen materiaalitehokkuustoimien kokonaismäärä lisääntyi, vaikka raportoivien yritysten määrä ei merkittävästi lisääntynyt.
 - Yrityksissä panostettiin koko sitoumuskauden ajan materiaalitehokkuustyön organisointiin ja johtamiseen, mikä näkyy toimenpiteiden määrän kasvuna sitoumuskauden loppua kohden.
 - Materiaalitehokkuutta edistäviä toimenpiteitä pystyttiin myös yksilöimään yrityksissä paremmin sitoumuskauden aikana.
- Toimenpidekohtaisesti pystyttiin antamaan eriteltyä tietoa vaikutuksista, mutta oli myös useita toimenpiteitä, joiden kohdalla ympäristöllisten ja taloudellisten vaikutusten arviointia ei pystytty tekemään sitoumustoiminnassa määritellyillä indikaattoreilla - kustannussäästöjä ja päästövähennyksiä jäi vielä näkymättömiin.
- Sitoumustoiminnassa käytössä olleissa indikaattoreissa näkyi merkittävää vuosittaista vaihtelua.
 - Tähän vaikuttivat toimenpiteiden ajoitus eri yrityksissä sekä painotukset eri indikaattoreihin vaikuttaviin toimenpiteisiin.
 - Lisäksi kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan liittyivät vuotuiset vaihtelut.
 - Toimintaympäristössä, muun muassa koronapandemiasta ja kulutuskäyttäytymisestä johtuen, tapahtuneet muutokset selittävät myös osittain vaihtelut sitoumustoiminnan vaikuttavuudessa muun muassa ruokahävikin osalta.

Tulokset sitoumuskaudelta 2019-2021

Kustannussäästöt
Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä
Ruokahävikin vähenemä
Elintarvike-, energia- ja sekajätteen vähenemä

Materiaalitehokkuudella saavutetut kustannussäästöt

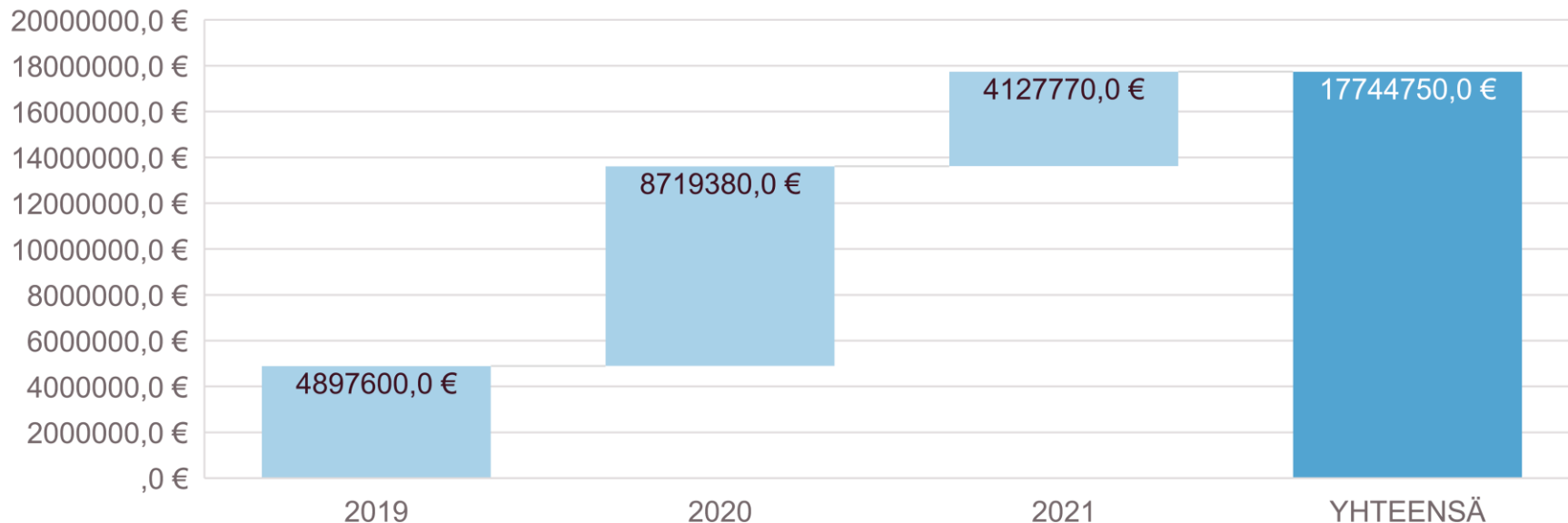
Sitoumuskaudella merkittävimmät raportoidut kustannussäästöt syntyivät elintarvikeyritysten prosessien materiaalitehokkuuden parantamisella

- Sitoumuskaudella yritykset raportoivat kustannussäästöjä keskimäärin noin 50 % toteutetuista toimenpiteistä. Prosessien materiaalitehokkuuden parantamisesta syntyi kustannussäästöjä niin elintarviketeollisuuden, kaupan alan kuin pakkausteollisuuden yrityksillekin.
- Yritysten prosessien materiaalitehokkuuden parantaminen tuotti lähes 4,6 miljoonan euron kustannussäästöt vuonna 2019. Jätteiden ja sivuvirtojen kierrätyksen parantamisella saavutettiin 210 000 euron kustannussäästöt.
- Elintarvikkeita valmistavat yritykset jatkoivat vuonna 2020 toimenpiteitä prosessien materiaalitehokkuuden parantamiseksi ja toimilla saavutettiin 6,3 miljoonan euron kustannussäästöt. Tästä kustannussäästöstä yli 5,2 miljoonaa euroa raportoitiin syntyneen raaka-aineiden tehokkaamman hyödyntämisen kautta.
- Ruokahävikin vähentämisen toimet säästivät sitoumuksessa mukana oleville yrityksille 1,3 miljoonaa euroa. Kierrätyksen lisääminen pienensi jätekustannuksia 730 000 euroa ja materiaalitehokkaammat pakkaukset tuottivat 290 000 euron kustannussäästöt.
- Raaka-aineiden tehokkaamman hyödyntämisen sekä ruokahävikin ja elintarvikejätteen vähentämisen toimet säästivät sitoumuksessa mukana olevien yritysten mukaan 3,2 miljoonaa euroa vuonna 2021. Kierrätyksen lisääminen pienensi jätekustannuksia 450 000 euroa ja materiaalitehokkaammat pakkaukset tuottivat 370 000 euron kustannussäästöt.

Kustannussäästö € / vuosi

Yritysten raportoimat toimenpiteillä saavutetut kustannussäästöt (€) vuosina 2019-2021

Kustannussäästö (€)

Materiaalitehokkuudella saavutetut kasvihuonekaasupäästöjen vähenemät

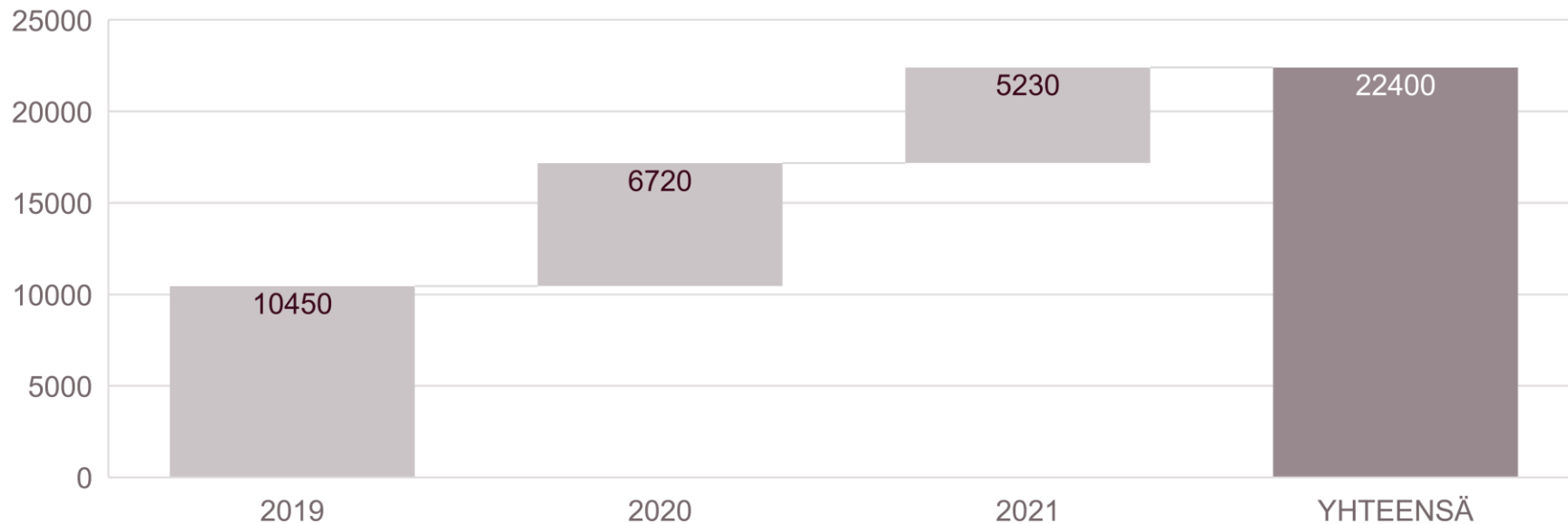
Sitoumuskaudella merkittävimmät raportoidut kasvihuonekaasupäästöjen vähenemät syntyivät kehittämällä ja parantamalla jätteiden kierrätystä

- Sitoumuskaudella yritykset raportoivat kasvihuonekaasupäästöt noin 40 % toimenpiteistä. Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemän raportoinnissa korostuivat yritysten omien prosessien kehittämiseen ja jätteiden kierrätykseen liittyvät toimenpiteet. Yrityksen valmiuksissa kasvihuonekaasupäästöjen vähenemän raportointiin oli myös eroja. Lisäksi osa yrityksistä ei toteuttanut kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa vuosittain.
- Merkittävimmät kasvihuonekaasupäästöjen vähenemät raportointiin syntyneen vuosina 2019 ja 2020 jätteiden kierrätyksen kehittämisen ja parantamisen kautta. Yhteensä kierrätyksen lisäämisen raportoitiin tuottaneen yli 9500 tCO₂ekv. päästövähennämisen sitoumuskauden aikana.
- Prosessin materiaalitehokkuuden parantamisen toimenpiteille raportoitiin 7000 tCO₂ekv. päästövähennämä sitoumuskauden aikana.

Päästövähennemä tCO₂ekv. / vuosi

Yritysten raportoimat toimenpiteillä saavutetut päästövähennemät (tCO₂ekv.) vuosina 2019-2021

Päästövähennemä (tCO₂ekv.)

Ruokahävikin vähentämisen toimenpiteet sitomuskaudella

Ruokahävikkiä voidaan ehkäistä ja vähentää monin käytännön keinoin

- Henkilöstön koulutus materiaalitehokkuuteen sekä hävikin juurisyiden tunnistaminen sekä ruokahävikin määrän tarkempi seuranta rakentavat pohjan menestyksellisille toimenpiteille
- Elintarviketeollisuuden yrityksissä vaikuttavimpia toimia olivat tilaus-toimitusketjun hallinnan kehittäminen sekä tuotantoprosessien kehittäminen ja optimointi
- Päivittäistavarakaupan yrityksissä ruokahävikin määrää vähennettiin onnistuneesti kehittämällä valikoiman ja toimitusketjun hallintaa sekä yritysten sisäisiä prosesseja. Merkittävänä toimenpiteinä olivat myös erilaiset hukka- ja ilta-alekäytännöt
- Välttääkseen syömäkelpoisen ruoan päätymistä hävikkiin sekä elintarviketeollisuuden että päivittäistavarakaupan toimijat lahjoittivat elintarvikkeita ruoka-apuun.
- Sitomuskaudella ruokahävikkiä pystyttiin vähentämään lähes 12 000 tonnia. Tästä vähenemästä noin 75 % raportoitiin kaupan alan yritysten toimesta.

Elintarvikejätteen ja ruokahävikin vähentäminen päivittäistavarakaupassa ja elintarviketeollisuudessa

Toimialatason alatavoitteiden toteutuminen sitoumuskaudella

- Päivittäistavarakaupassa sitoumuskauden lähtötasona elintarvikejätteen ja ruokahävikin osuus oli 2,01%* (vertailuvuosi 2016) elintarvikkeiden painosta laskettua. Tavoitteena oli vähentää ruokahävikkiä vuoden 2016 tasolta vähintään 13 % vuoteen 2021 mennessä. Tämä tarkoitti, että vuonna 2021 ruokahävikki on korkeintaan 1,75 % myytyjen elintarvikkeiden painosta laskettuna. Sitoumuskauden päättyessä vuoden 2021 lopussa vertailukelpoinen luku oli 1,76 %. Vertailukelpoiset luvut on toimittanut Luonnonvarakeskus.

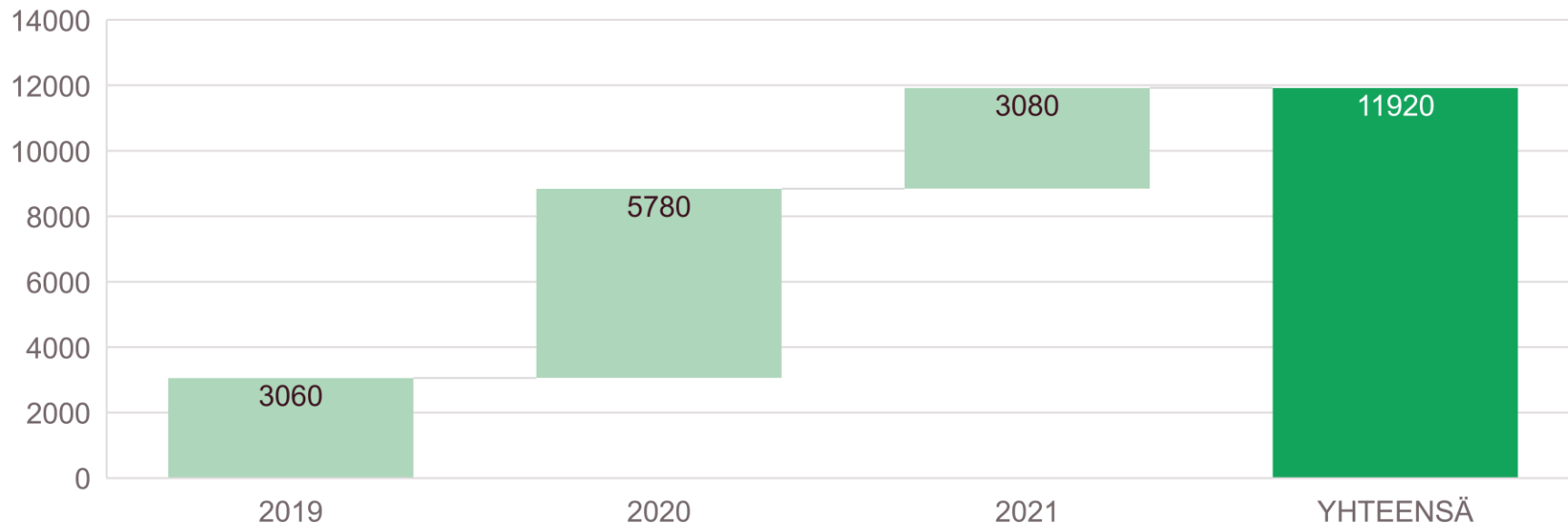
* Ruokahävikin määritelmään tuli vertailukautena EU-mittaustavoista johtuva muutos, jonka mukaan ruoka-apua ei enää lasketa ruokahävikiksi. PTY:n lähtötasossa vuonna 2016 ruoka-apu on laskettu ruokahävikiksi, josta johtuen vertailukelpoiset tulokset ovat laskettu lähtötasotiedon mukaisesti.

- Vastaavaa tietoa ei elintarviketeollisuudesta ollut saatavilla sitoumuskauden aikana, koska lähtötasotieto puuttui.

Ruokahävikin vähenemä t / vuosi

Yritysten toimenpiteillä saavuttama ruokahävikin kokonaisvähenemä oli lähes 12 000 tonnia vuosina 2019-2021

Ruokahävikin määrän vähenemä (t)

Materiaalitehokkuuden vaikutukset kierrätyksen lisäämiseen ja jätteen synnyn ehkäisyyn

- Yritysten toimenpiteiden kautta kokonaisjättemäärän vähenemäksi sitoumuskaudella muodostui yli 25 000 tonnia. Kokonaisjättemäärän vähenemään huomioitiin elintarvikejätteen, sekajätteen ja energiajätteen synnyn ehkäisy sekä jätteiden kierrätyksen lisääminen materiaalina.
- Energiajätteen vähenemä muodosti 43 %, sekajätteen vähenemä 30 % ja elintarvikejätteen vähenemä 28 % osuudet kokonaisjättemäärän vähenemästä.
 - Sekajätteen vähenemästä valtaosa (96 %) ja energiajätteen vähenemästä merkittävä osa (76 %) raportoitiin kaupan alan yritysten toimesta.
 - Elintarvikejätteen vähenemästä merkittävä osa (72 %) raportoitiin elintarvikkeita valmistavien yritysten toimesta.
- Sitoumuskaudella yritykset raportoivat muun muassa tuotantoprosessien kehittämisen, pakkausmateriaalivalintojen sekä pakkausmateriaalien vähentämisen toimenpiteiden kautta vähentäneen elintarvikejätteen, sekajätteen ja energiajätteen syntymistä lähes 4000 tonnia.

Kierrätysasteen lisääminen päivittäistavarakaupassa ja elintarviketeollisuudessa

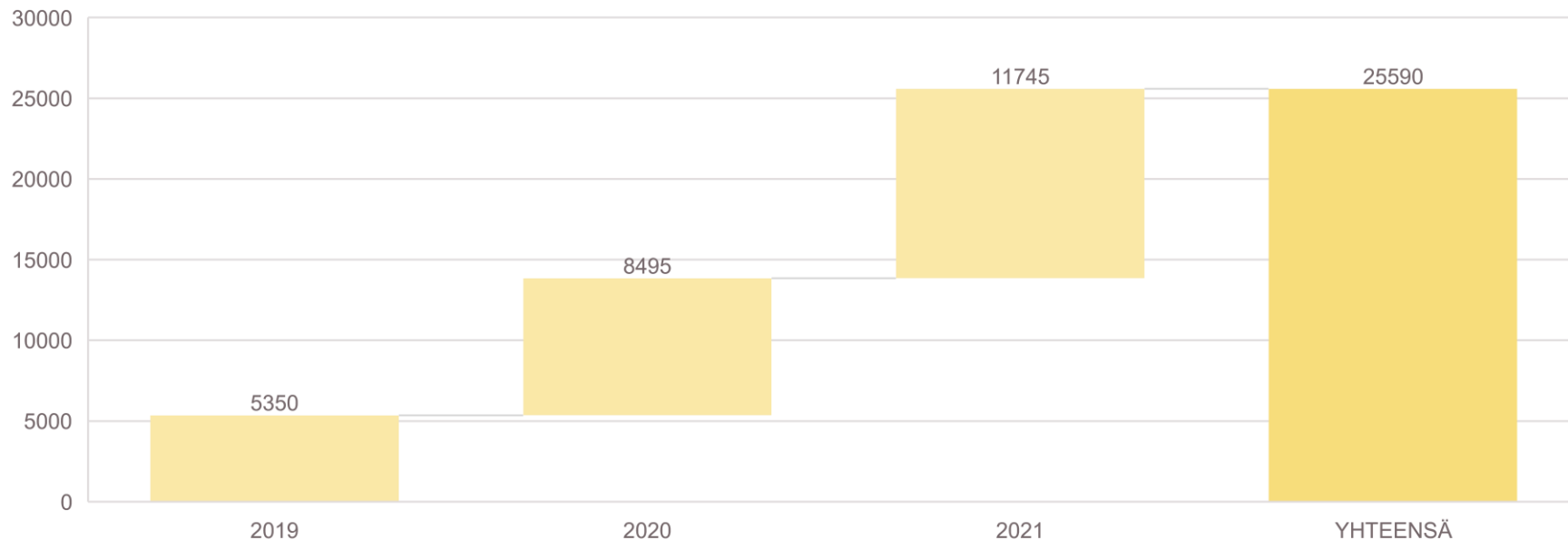
Toimialatason alatavoitteiden toteutuminen sitoumuskaudella

- Päivittäistavarakaupassa vuonna 2016 kierrätysasteen vertailutaso 74 % perustui kolmen yrityksen dataan. Vertailukelpoinen alan kierrätysaste kehittyi seuraavasti: 75 % (2019), 77 % (2020) ja 76 % (2021).
- Vastaavaa tietoa ei elintarviketeollisuudesta ollut saatavilla sitoumuskauden aikana, koska lähtötasotieto puuttui.

Kokonaisjättemäärän vähenemä sitoumuskaudella (t)

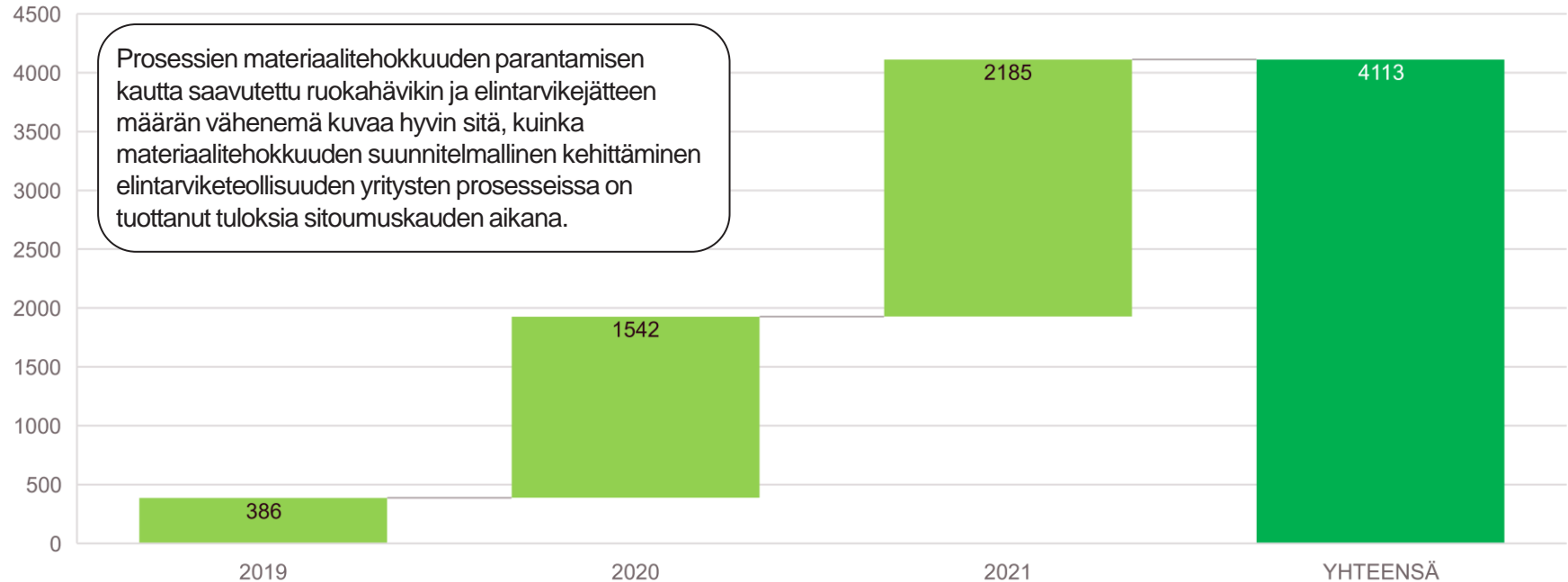
Yritysten raportoimat toimenpiteillä saavutettu kokonaisjättemäärän vähenemä (tonnia) vuosina 2019-2021

Kokonaisjättemäärän vähenemä (t/vuosi)

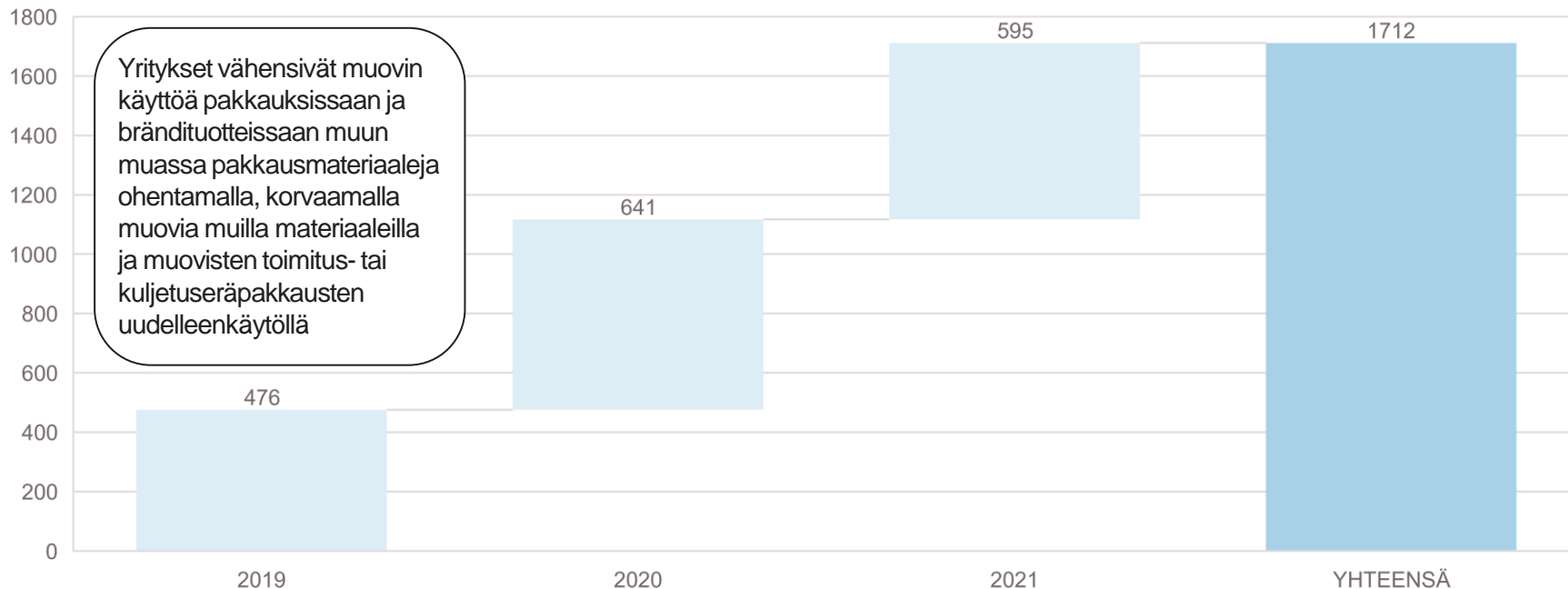
Prosessien materiaalitehokkuuden parantaminen

Prosessien materiaalitehokkuuden parantamisesta saavutettu ruokahävikin ja elintarvikejätteen vähenemä (tonnia) vuosina 2019-2021

Pakkausten ja tuotteiden materiaalitehokkuus

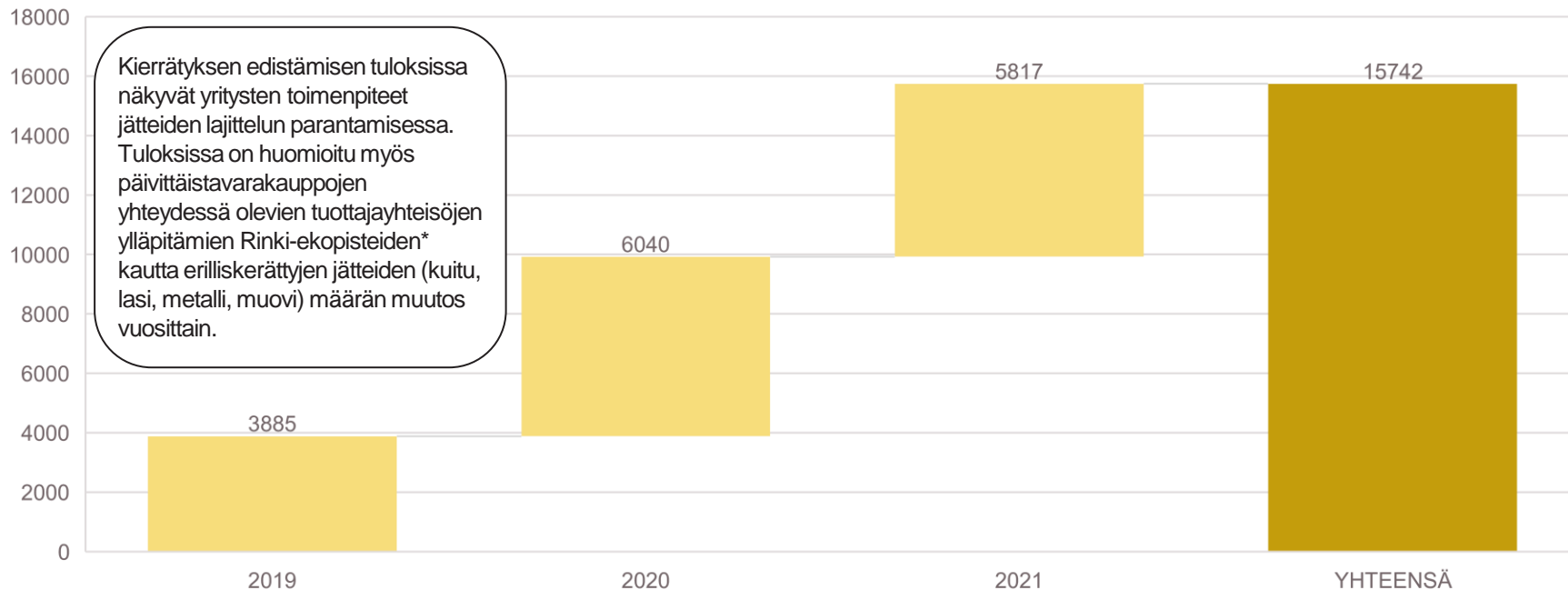
Pakkausten ja tuotteiden materiaalitehokkuuden parantamisella ja materiaalivalinnoilla saavutettu muovin käytön vähenemä (tonnia) vuosina 2019-2021

Yritykset vähensivät muovin käyttöä pakkauksissaan ja brändituotteissaan muun muassa pakkausmateriaaleja ohentamalla, korvaamalla muovia muilla materiaaleilla ja muovisten toimitus- tai kuljetuseräpakkausten uudelleenkäytöllä

Kierrätyksen edistäminen

Kierrätyksellä saavutettu seka- ja energiajätteen vähenemä (tonnia) vuosina 2019-2021

*Rinki-ekopisteiden osuus n. 2200 t

*Rinki-ekopisteiden osuus n. 3000 t

*Rinki-ekopisteiden osuus n. 20 t

Tulokset sitoumuskaudelta 2019-2021

Laadulliset toimenpiteet

Laadulliset toimenpiteet edistivät sitoumuksen päätavoitteita

Tavoitteena oli tietoisuuden lisääminen materiaalitehokkuuden mahdollisuuksista ja keinoista elintarvikeketjussa ja kuluttajien keskuudessa

- Tavoitteen toteutumiseksi sitoumustoiminnassa toteutettiin runsaasti erilaisia toimenpiteitä arvoketjuyhteistyön parantamiseksi, henkilöstön kouluttamiseksi materiaalitehokkuudesta sekä pakkausmerkintöjen parantamiseksi. Lisäksi sitoumukseen liittyneet yritykset toteuttivat materiaalitehokkuuteen liittyvää viestintää useissa eri muodoissa.
- Sitoumukseen liittymällä yritysten tietoisuus materiaalitehokkuuden toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista lisääntyi. Lisäksi muutamat yritykset hyödynsivät materiaalikatselmusta sitoumuskauden aikana.
- Sitoumuskaudella elintarvikealan toimijoiden kiinnostusta materiaalitehokkuuteen lisättiin kertomalla julkisesti sitoumuksiin liittyneistä yrityksistä ja esimerkkien kautta heidän onnistumisistaan sekä julkaistiin vuosittain tulosityhteenveto sitoumustoiminnasta.

Laadulliset toimenpiteet

Määrällisten toimenpiteiden lisäksi yritykset raportoivat sitoumuskauden aikana 113 laadullista toimenpidettä, jotka jakautuivat toimenpidetyypin mukaan seuraavasti

Toimenpidetyyppi	2019	2020	2021
Arvoketjuyhteistyön parantaminen	3	5	5
Henkilöstön kouluttaminen materiaalitehokkuuden parantamisesta	7	6	9
Kuluttajaneuvonta tuotteisiin liittyvistä ympäristö- ja ilmastovaikutuksista	6	5	3
Kuluttajaviestinnän lisääminen ruokahävikin vähentämisen keinoista	3	3	6
Materiaalitehokkuuden parantamismahdollisuuksien tunnistaminen	7	4	9
Pakkausmerkintöjen parantaminen: lajitteluohjeiden selkeyttäminen	4	3	3
Pakkausmerkintöjen parantaminen: tuotteen tai pakkauksen ympäristövaikutusten viestiminen kuluttajille	1	3	4
Yrityksen toimintatapojen parantaminen tuotantoprosesseissa	3	5	3
Pakkausten kierrätettävyyden parantaminen	0	0	1
Uudet mallit kierrätettävien ja uudelleenkäytettävien pakkausten saamiseksi valikoimiin	0	1	0
Yhteensä	34	35	44

Sitoumustoiminnan vaikuttavuus

Yritysten arviot materiaalitehokkuustoimenpiteiden
työllisyysvaikutuksista sekä vaikutuksista
luonnonvarojen kulutukseen

Sitoumustoiminnan vaikuttavuus

Yrityksiä pyydettiin arvioimaan materiaalitehokkuuden toimenpiteiden työllisyysvaikutuksia

- Sitoumustoimintaan osallistuneissa yrityksissä työllisyysvaikutukset vaihtelivat merkittävästi.
- Valtaosa yrityksistä raportoi, että materiaalitehokkuustyö kuuluu yrityksen jokapäiväiseen työntekoon ja näin ollen lisähenkilöiden palkkaamiselle ei ole ollut tarvetta.
- Toisaalta muutamissa yrityksissä materiaalitehokkuustyön vaatima panostus on arvioitu olevan 1 henkilötyövuodesta jopa 10 henkilötyövuoteen.
 - Henkilölisäyksiä on tehty omaan yritykseen ja myös konsulttipalveluja on hyödynnetty.

Sitoumustoiminnan vaikuttavuus

Yrityksiä pyydettiin arvioimaan materiaalitehokkuuden toimenpiteiden vaikutuksia luonnonvarojen kulutukseen

- Sitoumustoimintaan osallistuneissa yrityksissä tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta luonnonvarojen kulutukseen arvioitiin pääasiassa laadullisesti.
- Muutamat yritykset kuvasivat luonnonvarojen kulutuksen vähentymistä myös määrällisten indikaattorien (vedenkäyttö, metsien käyttö, muovien käyttö) kautta.
- Yritykset kuvasivat luonnonvarojen säästyneen erityisesti elintarvike- ja ruokahävikin sekä pakkausmateriaalin kulutuksen vähentymisen kautta.
- Materiaalitehokkuus käy käsi kädessä energiatehokkuuden kanssa, mutta uusiutuvan energian hankintaan ja biopolttoaineiden käyttöön sekä energiatehokkuuteen liittyviä toimenpiteitä ei huomioitu tulosityhteenvedossa. Yritykset raportoivat muun muassa vuodelta 2021 kuusi toimenpidettä, joiden kasvihuonekaasupäästövähennelmä oli 31 800 t CO₂-ekv.

MATERIAALI-
TEHOKKUUDEN
SITOUUMUS

Lisätietoja

matsit.helpdesk@motiva.fi